

CON ONG

tuần báo trào phúng đối lập

(Môn bài nhà nước cấp số 3716/TBTT/CHBCI)

Số 51

10 Ờ

TUẦN LỄ TỪ 7-3
ĐẾN 14-3-1969

CHỦ TIỆM KIỂM ĐẦU BÉP: MINH VỒ — CỬA TIỆM 54 VỒ TÁNH ỚNG NÓI 24.901

Wason.
DS 531
C94++
#51
Mar. 7. 69

KẾT QUẢ MỘT CUỘC ĐÁ GÀ RẤT... NẶNG MÙI

tổng pháo kích hay tổng-diệt-dân

Tính đến thứ năm 6-3-69, những vụ pháo kích của Vẹm vào các thành phố cũng đã giết sơ sơ chừng 500 thường dân, làm bị thương chừng 2.000 người khác.

DÂN SẮP ĐI ĐOONG

Nếu cứ theo đà này mà kéo dài cho đủ 34 ngày là số ngày Vẹm thề với Hồ chủ tịch nhà ta thì chẳng bao lâu đồng bào VN sẽ đi đoong hết thay vì được các «đồng chí» giải phóng.

Nhưng nghĩ cho kỹ thì đây cũng là một lối giải phóng của Vẹm, giải phóng những thành dân Việt Nam đang sống thành thang trên mảnh đất Nam Việt Nam, đang

tự do ăn nhậu ngoài hè phố. Anh cyclo đạp sơ sơ mỗi ngày chừng 8 tiếng cũng kiếm được 12.000đ mỗi tháng đủ tiền nhậu ly de củ kiệu. Trong khi đó thì anh nông dân ở ngoài Bắc làm việc học máu mồm cho Nhà Nước chỉ được lãnh có 40 kilo gạo mỗi tháng,

VẸM BÍ QUÁ NÊN BẮN ÀU

Không phải Vẹm nó không biết pháo kích như vậy là hại dân, hại nước, Nhưng Vẹm nó tính khác. Nó nhất định kiếm thắng lợi về quân sự. Kiếm không được tại nông thôn nó kiếm «vật» tại thành phố, Kiếm không được trên

chiến trường, nó tìm cách diệt dân.

Nó đang muốn tự tạo ảo tưởng là nó đang thắng. Mà nó thắng? Thật vì mỗi ngày, nó « làm gục » được vài chục thường dân vô tội và phá hủy được năm bảy căn nhà.

TUYÊN NGÔN CỦA CON ONG

Nhóm Con Ong tự coi mình là dân lao động nửa trí thức và nửa chân tay xin ra mấy điều tuyên ngôn như sau :

1) Lấy Chúa, lấy Trời, lấy Phật, chúng con cầu xin cho Vẹm trở về với thánh thiện,

tạm ngưng sát hại dân lành.

2) Cần xin ông Chính Phủ Việt Nam Cộng Hòa mắng Vẹm thật sát vắn hơn nữa tại hòa đàm Ba Lê,

3) Hy vọng toàn thể quân, dân, chính, cả các ông Quốc Hội hay đi chơi và cả các ông đảng phái khoác lác, hãy xúm nhau lại chửi bới, buộc tội Vẹm tại quốc nội và quốc ngoại.

4) Năn nỉ đại cường Hiệp Chúng Quốc nghiên cứu tình hình pháo kích lệ một chút để sớm đi tới quyết định một đổi một nghĩa là 1 trái đạn Vẹm rơi vào Sài-gòn thì 1 trái bom rơi vào Hà-Nội,

69611 JUN 1969
CORNELL UNIVERSITY

Đặt vấn đề quân đội với chính quyền

Nếu không kể công chức và nhân dân tự vệ hiện nay có 850 ngàn binh sĩ đang phục vụ dưới cờ. Mặt khác Chính phủ phải bỏ ra một khoản tiền khá lớn đãi thọ lương bổng cho những binh sĩ này. Nhưng xét riêng từng quân nhân, đồng lương ấy lại quá nhỏ bé so với lương 1 người làm sở Mỹ, với giá sinh hoạt hiện nay khiến họ và gia đình phải sống cảnh chật vật, co cúi, kinh tế trong gia đình luôn đặt trong tình trạng báo động.

Để dễ thấy điều đó chúng tôi lấy trường hợp 1 quân nhân có 1 vợ và 6 con mỗi tháng được lãnh ngót 10 ngàn đồng. Nhưng sự chi tiêu trong gia đình ông có thể tới 12 ngàn. Trước kia bà xã đi chợ chỉ cần đem theo năm, ba chục cả gia đình có những bữa ăn ngon miệng. Bây giờ tiền chợ 300 đồng cũng chỉ ăn rau với nước mắm. Tính đồ đồng mỗi ngày 300 tiền thức ăn 1 tháng đã tới 9.000 đồng cộng thêm 3000 đồng tiền gạo số tiền chi tiêu về ăn uống đã thặng dư quá số lương rồi. Còn tiền qua sáng, tiền đóng học phí cho con cái thuốc men, may mặc, nếu phải đi ở nhà mướn? Hơn nữa lúc này ông chồng phải đi hành quân luôn luôn, hoặc phải ở trong trại vì lệnh cấm trại 100% vẫn còn duy trì. Gia đình chia hai bếp, khiến sự chi tiêu đã hao hụt lại hao hụt hơn nữa. Còn những chàng lính độc thân tháng 2 hai ghim ngoài chỉ đủ bay bướm tuần lễ đầu và cuối tháng. Bởi thế nghề lính chưa hết tháng đã hết tiền, đừng nói tới tương lai lâu dài về sau. Đôi khi người lính cũng đã bán rẻ phẩm cách mình, làm 6 cũng "thí", đi xe thí (bò lên núi) ăn thí, uống thí, lại có người chơi bời cũng thí luôn!

Vì sự eo hẹp về tài chính của đời sống binh nghiệp này đã gây cho người lính 1 tâm trạng hơi buồn chán xao xuyến. Tâm trạng này đã phơi bày qua những tác phẩm chuyện dài chuyện ngắn, hoặc chung đúc thành những nhạc phẩm buồn, gọi cảm thương được các cô ca sĩ rên rĩ qua các làn sóng điện.

Tuy nhiên với tinh thần thông cảm khuyến khích nghề lính chính quyền đã cố gắng nâng đỡ bằng cách mở những siêu thị những cơ quan tiếp vụ cung cấp những nhu phẩm với giá phải chăng như đường, đồ hộp thuốc lá vân vân. Những món ăn cần thiết cho tập quán người Việt như gạo, thịt, cá, rau lại không bán. Hóa cho nên họ phải mua những thứ này với giá phò thông cắt cổ.

Bởi vậy đề thúc đây tình yêu nghĩa vụ của quân nhân mạnh mẽ hơn: chúng ta có thể kêu gọi lòng quảng đại của chính quyền bằng khuếch trương các siêu thị, các tổng cục tiếp tế này nhằm bán những món tiêu thụ thiết thực hợp với nhu cầu người Việt. Biện pháp lấy 210.000 tạ gạo tồn kho bán giá cũ cho quân nhân, công chức, quyết định cho lính hai ngàn ăn tết thật là điều đáng mừng tán thành hết mình. Nếu phải tăng lương

cho lính thêm mấy phần trăm theo với giá sinh hoạt hiện giờ, đồng thời chính quyền gia tăng biện pháp kiểm soát giá sinh hoạt thị trường, ấn định giá cả, chặn đứng đầu cơ thì sự tăng lương đó cũng chẳng có gì làm sáo trộn đời sống kinh tế?

Đó cũng chỉ là những biện pháp tạm bợ nâng đỡ người lính trong thời gian thi hành nhiệm vụ công dân, hoặc những người tự chọn đời sống binh nghiệp vẫn chưa thấy có gì báo đảm tương lai. Chính sách hướng dẫn quân sĩ khai phá sản xuất thật là 1 chính sách hoàn toàn mới mẻ. Kế hoạch này chắc chắn sẽ đem lại cho chính phủ và nhân dân nhiều lợi điểm thời bình cũng như thời chiến. Thời bình số quân ngót một triệu này không cần cho giải ngũ bớt mà Chính Phủ vẫn có thể trưng dụng họ để làm công việc của mình.

Đối với chính quyền cái ưu điểm của nó là điều hòa quân số và dân số, tăng năng xuất cho quốc gia. Gây sự đầm ấm cho thôn quê, quân với dân như cá với nước, củng cố thành trì kiên cố chống cộng sản xâm lăng. Chuột bọ phá hoại mùa màng họ còn tìm cách tiêu diệt đừng nói CS còn lý do nào mạnh mẽ thúc đẩy binh sĩ hăng say chiến đấu chống kẻ xâm lăng cướp của giết người để bảo vệ quyền lợi và tài sản của mình. Cá nhân một khi có việc làm sẽ giảm r phí phạm thì giờ, tôn trọng quân kỷ. Có tài sản bảo đảm tương lai sẽ khuyến khích những quân nhân theo chủ nghĩa độc thân chia sẻ tình yêu thành thực với cô gái lẻ loi, cô đơn thành những gia đình gương mẫu nền tảng cho xã hội. Lỡ phải liệt vào cảnh tàn phế binh, mẫu số 2, hoặc khuyết bóng vì chính nghĩa vẫn có chút vốn liếng nuôi vợ nuôi con, nương tựa tuổi già.

Một công việc do chính quyền đứng lên tổ chức sẽ bớt khó khăn. Với Ngân quỹ Quốc gia có thể mua được những nông cụ cơ khí tối tân trong chính sách canh tác đại quy mô. Thay vì bỏ tiền thuê nhân công; những quân nhân này sẽ là ông thợ sản xuất dưới sự hướng dẫn của cán bộ theo kế hoạch của mình. Người lính Quốc gia đi đâu cũng đem vợ con theo. Bởi vậy vấn đề đưa quân lính đi khai phá 1 khu vực nào đồng thời nghĩ tới việc chuyên vận gia binh coi như 1 cuộc di dân. Nghĩa là đòi hỏi sự nâng đỡ của Chính quyền buổi ban đầu, nhà ở các nhu phẩm khác.

Biện pháp quân đội khai khẩn sản xuất sẽ đảm bảo đời sống quân nhân trừ bị và hiện dịch, thời gian tại ngũ cũng như đã mãn nhiệm kỳ. Đi lính, đề từ vô sản trở thành hữu sản người ta sẽ thi nhau đi lính. Hơn nữa chiếm của chiếm người, bắt dịch tòng phục ý chí là 3 đối tượng của chiến tranh. Chúng ta không xâm lăng, chỉ tận dụng hết tài nguyên trong phạm vi của mình đã được pháp lý công nhận. Cái ưu điểm về chính trị, quân sự và kinh tế còn nhiều hơn cả tưởng tượng. Chúng ta chỉ thực sự thấy nó khi sách lược này đã thành công.

ĐÔI LẬP VỚI NHÀ BẾP

LỜI TÒA SOẠN.— Đề sửa soạn cho Thương Sinh tái xuất giang hồ nơi đất này, với phóng sự Trần thị Cẩm Hằng, chúng tôi cho đăng phẩm luận Tếu của Người Thăng Long... mục đích cho Thương Sinh luyện thêm võ công để đánh đấm cho ra trò.

Xin hẹn kỳ tới, Thương Sinh sẽ giới thiệu một em gái Giao Chi, một tay đào tạo ra rất nhiều chính khách. Và giới thiệu rất nhiều chính khách đi vào cửa công danh sự nghiệp bằng... cái lá đa. Đón xem! Phải đáng đồng tiền bát gạo...

CON ONG

HÒA BÌNH 36 MỘT

Cửa bao giờ mở cửa Hòa Bình của nước Đại Ngàn nhiều như bây giờ, cái nền Hoà Bình của nước Đại Ngàn nhỏ sủu này hiện cũng đang được nhắc nhở đến ngày đêm và hiện nay nó đang bị năm gờu tênh hênh trên bàn cờ của nhà thương Quốc Tế dưới lưỡi dao đâm máu của mấy lang băm chính trị trong và ngoài nước.

Riêng người dân Việt đã mất cái Hoà Bình gần 10.000 ngày rồi, 10.000 ngày tức 240.000 giờ, mà mỗi giờ đáng giá ngàn vàng (nhất khắc tựa thiên kim) tính như vậy thì dân Việt đã mất cả núi vàng rồi mà em Hoà-Bình vẫn ca bản «Ri viê sãng rơ tua» ngoài ra bao nhiêu đũa muốn thấy mặt Hoà-Bình trên mảnh đất này để toan tính áp phe thời hậu chiến, bao nhiêu thặng dư cơ tích trữ muốn cất cò em Hoà-Bình, vì nếu có em thì chứng hết đường làm ăn, còn bao nhiêu bọn lưu manh chính trị cũng đang muốn lợi dụng em Hoà-Bình để làm món hàng đổi chác lòng thoả mãn tham vọng ích kỷ để hèn của chúng

Cho chí đến danh từ Hoà Bình cũng đang được nguy tạo hoặc chế biến ra làm nhiều loại khác nhau, đại khái như mác «Hoà Bình Vĩnh Cửu» của ông Tăng U THANT gốc Miền Điện xứ sở của đầu cù là MAC PHSU, «Hoà Bình Danh Dự» của gà lai da đỏ Mc NAMARA sản xuất, «Hoà Bình công chính» của Kỹ sư kiêm nghị sĩ NGUYỄN GIA HIỂN sáng chế v.v...

Người Thăng Long mới đem tạm 3 món Hoà Bình quái đản trên đây để quý vị ăn chơi mà nghe chừng quý vị đã muốn khóc thét lên rồi, vậy xin phép quý vị để Người Thăng Long mở sẽ và «Điều Nghiệm» mấy loại Hoà Bình có những danh từ vớ vẩn kể trên.

Theo ngu ý, thì Hoà Bình là Hoà Bình (2 chữ mà thôi) chứ không có loại Hoà Bình kiền tròn, vuông, tam giác, lông lá hay «bản chỉ từ» gì cả, xin các ngài đừng có đa sự mà đeo râu đội mũ cho danh từ Hoà Bình nữa kéo thàng dân mù tịt đếch biết nếp tẻ ra sao cả.

Hoà Bình tức là không có chiến tranh, anh em trong một nước không bắn giết mổ bụng nhau, đêm đêm không có B.52 bay trên trời, ngày ngày không có mìn nổ dưới đất, xe đồ xe Lam chở dân nghèo đi buôn bán ngược xuôi trên lộ không sợ vướng mìn, vướng ụ; bác tài và hành khách không bị mấy ông đồng chí «phòng giải» đi súng AK vào mạng mớ sưa vào rừng để học tập chính sách đốt nhà, cướp lúa, mổ bụng trẻ con của Cộng Sản, Dân thành thị ra đường không bị mấy ông bà «Tài Nguyên» sờ soạn uẩn bốp và thông cảm. Thanh niên không được cái hân hạnh mời lên xe G.M.C. đề-ca-pô-táp giữa trưa hè nắng chang chang để xuống nghỉ nắng tại Vi La số 3 Quang Trung, đàn bà con gái ra đường không bị mấy ông bạn Mèo bốp vú sờ nóng, nên vú em, nên con sen tăng nhỏ được phục hồi như thuở «Hồn bướm mơ tiên». Người thực giả hàng ngày không nhìn thấy cảnh gai mắt «Bạc tiền rừng rinh Sến ngời Toyota» Thế là Hoà Bình rồi đấy, có Hoà Bình rồi có Thanh Bình, Thái Bình hay không thì là do tài trị nước an dân của các đảng lãnh đạo quốc gia. Trong giờ phút này người dân Việt chỉ cần có Hoà Bình cái đã, cần cái Hoà Bình 2 chữ mà thôi, chứ cóc biết đến các loại Hoà Bình dài lê thê như của các ngài U Thant, Mc Namara, Nguyễn gia Hiến.

HÒA BÌNH «VĨNH CỬU» MÁC U THANT

Từ trước tới nay ông già U Thant muốn thực hiện cho đất nước Việt Nam 1 nền Hoà bình «vĩnh cửu» bằng cách bắt nhân dân miền Nam đầu hàng Cộng sản, ông đã nhiều lần bỏ dờ và nịnh hót cộng sản, đồng thời ông luôn luôn xuyên tạc ý nghĩa của cuộc đấu tranh tự vệ của nhân dân miền Nam để thoát ách nô lệ cộng sản. Ông muốn nhân dân miền Nam chấp nhận chế độ phi nhân vô thần của cộng sản để đổi lấy Hoà bình. Nhưng ông đã ngu dốt vô cùng, ông đâu có hiểu được thực trạng của đất nước này, mà ông đã có những lời nói và hành động khuyến khích cộng sẽ nhúng tay thêm vào máu của dân lành vô tội miền Nam. Thôi can ông nhé. Ông muốn đem Hoà bình đến cho đất nước chúng tôi mà ông lại công nhận những hành động cuồng bạo, đa sát của cộng sản phủ nhận cuộc chiến đấu hợp lý của dân chúng miền Nam thì còn khuya lắm mới có hoà bình ông ạ, nhất là cái loại Hoà Bình vĩnh cửu tức là hoà bình không bao giờ tắt nghỉ của ông.

Hơn nữa ông hãy đi ngược giòng thời gian ôn lại 2000 năm lịch sử tây phương và hơn 4000 năm lịch sử đông phương xem có nơi nào trên mặt đất được hưởng cái loại Hoà Bình của ông chưa? Hay là hoà bình chỉ đồn trú tại nơi nào đó 1 thời gian ngắn rồi lại khoác ba lê ra đi 1 chiều sương lạnh - khi trên thế gian này còn bọn lái chủ nghĩa, còn bọn lái súng, lái bom, thì làm đếch gì có

Cả kẻ dè nông

VĂN NGHỆ VÀ QUÂN ĐỘI

Sau bài viết đầu năm về phát hức «Đàng Văn Nghệ Kì Kì», tôi được rất nhiều lời khuyến khích. Nhiều người bạn đã vượt cả hàng trăm cây số, đi bộ đến gặp tôi, chỉ để nói một câu: hức nữa đi mày!.. Hức cho cái đàng đó tan nát ra, rồi chúng mình xúm nhau lại, làm một cái mới. Không biết rằng cái đàng mới của chúng mình có thành công hay không, nhưng chắc chắn là phải sáng giá hơn cái đàng này.

Rất nhiều những thằng bạn tôi, phê bình một quyết định thói hoặc của đàng. Ngày đại hội, có người đặt ra câu hỏi: những quân nhân đã giải ngũ, có quyền gia nhập Đàng Văn Nghệ Ka. Ki hay không?... Và câu trả lời là không. Chỉ có những người trên mình hiện nay còn mang ba thước ka ki, những người đó mới có quyền gia nhập Hội Văn Nghệ Sĩ Quân Đội.

Đó, quý vị đã thấy rằng cái quyết định ấy, nó làm cho mọi người bịt mũi. Văn biết rằng có gia nhập cái hội ấy, cũng chẳng được tăng thêm đồng lương nào, chẳng được hưởng một tí ân huê nào, nhưng làm việc gì cũng cần phải danh chính, ngôn thuận.

Những người đã gởi suốt cả một tuổi trẻ vào đời sống tập thể, tập cơ bản thao diễn từ ngày còn súng MAS 36 cho tới thời Garant-M 1, mà không được công nhận là người quân đội, thì thử hỏi rằng ai còn muốn phục vụ hết mình cho cái hội của mình, có gia nhập cũng chỉ như một kiếp bèo giạt, huê trôi.

Trở lại vấn đề Văn Nghệ Sĩ... Theo ý tôi thì những ông lớn không nên làm Văn Nghệ nếu nhận thấy cái văn nghệ của mình không lấy gì làm sáng giá. Vì những thằng làm nhỏ lúc nào cũng đầy mặc cảm. Khi thấy một ông lớn viết văn, làm thơ, thế nào chúng nó cũng đề ra bốt thối. Chúng nó sẽ đem cái thối, chề làm tư, làm tám, chề từng câu viết sai văn phạm cho tới những lời cam kết «xem không hay xin trả lại tiền». Tới cái nước đó, thì tương lai văn nghệ của ông lớn sẽ tối mờ mờ và dù cho có muốn được đấm bầy thằng Văn Nghệ Sĩ Tô Tô hay Văn Nghệ Sĩ Kì Kì bốt thơm năm bảy bài, cũng không thể nào gột rửa được những lời phê bình đầy ác ý.

Tôi nhận thấy các ông quân đội lớn, chẳng ông nào làm văn nghệ ra hồn. Hình như khi người ta đã lên đến sĩ quan cấp Tá, là cuộc đời văn nghệ bắt đầu đi xuống. Tôi đã viết một bài diêm sách của một ông lớn với một câu đầy chua cay: đọc cuốn sách này, tôi thấy có ba người can đảm. Can đảm nhất là ông tác giả, dám có can đảm ngồi viết được cuốn sách này. Người can đảm thứ hai là ông chủ nhà xuất bản dám bỏ tiền ra mà in cuốn sách này. Người thứ ba là tôi, dám ngồi đọc hết cuốn sách này... Viết xong câu diêm sách ấy, tôi gạt gờ cái đầu, ra cái điều khoái chí. Ở trong quân đội, các ông «chơi» tôi nhiều phát quá đầu, thì tôi phải kiếm cách «chơi» lại bằng văn nghệ. Và kết quả là từ ngày đó tới nay, ông lớn đó không viết thêm được tí văn chương nào nữa. Không biết rằng tôi đã làm lợi hay làm hại cho nền Văn Nghệ xứ này?

Tôi đã diêm vài ba mặt Văn Nghệ trong

cái đàng Văn Nghệ KaKi. Không thấy một người nào khả dĩ gọi là làm Văn Nghệ có vẻ hợp vệ sinh một chút. Thế thâm hơn nữa là chỉ sau ngày thành lập được vài ba tháng, đã xảy ra hai vụ kiện đặc biệt. Một ông quan Tư điện ảnh cầm nhầm tác phẩm của người khác. Một ông quan Hai nhạc sĩ «thuồng» nhạc của một bạn sinh viên, đưa bản nhạc tới cho quan nhuần sắc. Và cả hai vụ kiện đều như bị rơi vào khoảng trống, không thấy ông chủ tịch của Đàng lên tiếng vài ba câu, dù rằng chỉ vài ba câu an ủi nạn nhân. Và mấy chàng Văn Nghệ sĩ ở ngoài, bèn đi một đường kết luận: dính vào với lính chỉ có thiệt!..

Nếu có Đại Hội Văn Nghệ Sĩ quân đội kỳ thứ hai, tôi sẽ mang hai chuyện này ra để chất vấn trước Đại Hội. Tôi sẽ mời cả Minh Đàng Khánh tới để nói chuyện về vụ chuyện phim Hạ Cánh với ông quan Tư Nguyễn Cửu, (hình như mới vinh thăng quan Năm thì phải) và mời cả người sinh viên đưa nhạc cho ông Bay Đem sửa, rồi ông quan Hai (mới lên quan Ba) đó nhập nhằng, nhận của thiên hạ làm của mình. Chuyện của Minh Đàng Khánh thì có thể bỏ qua được, vì dù sao Khánh cũng là một người có tên tuổi. Nhưng còn về chuyện người sinh viên nọ với ông nhạc sĩ Bay Đem, cần phải làm cho sáng tỏ vấn đề, để cho những người mới bước chân vào Văn Nghệ không thể khinh bỉ các đàn anh, để rồi chán nản hết lửa đề sáng tác. Sự can thiệp ra cũng rất cần thiết. Ở đất nước Giao Chỉ này, những việc bàn diễn ra trước mắt đã nhiều, nhưng ít ra trong giới Văn Nghệ Sĩ nhất là Văn Nghệ Sĩ Ka Ki phải sạch một chút mới được.

Tôi không hiểu sao, Văn Nghệ ở trong Quân đội cũng vẫn có cấp bậc. Ông quan ba viết văn, nhất định là phải hay hơn ông quan hai. Ông quan hai viết văn phải hay hơn ông quan một. Và các ông quan vì vấn đề văn nghệ, nhất định là phải hay hơn lính. Lại còn những vụ sửa văn, sửa thơ làm cho tác giả của chính bài văn, bài thơ, lúc nhìn thấy đưa con của mình trên báo, không nhận được ra mặt nữa vì đã được các quan Văn Nghệ bốt đi hay thêm vào. Anh chàng thi sĩ Trang Châu không dám nhận một bài thơ đăng trên báo là của mình, vì đã được một ông đại thi sĩ thay đổi hình dáng, thêm vào đây cả gần một chục câu thơ.

Tôi được biết một chuyện đáng cười ra nước mắt. Có một anh chàng viết văn Ka ki, viết một phóng sự về những ngày cầm trại. Anh đã tả các quan ngồi đánh bạc cho qua hết đêm dài. Anh chàng cắt gác, dặn người lính gác, gác vào phiêu từ mười hai giờ đêm đến hai giờ sáng:

— Gác vào giờ này phải cần thận vì giờ này là giờ mà các quan hay đi tiêu lắm đấy!..

Đến lúc bài in ra, chữ «đi tiêu» đã được đổi thành chữ «đi tuàn». Giờ này các quan hay đi tuàn lắm đấy!.. Anh chàng viết văn bị bạn bè chửi về chuyện bốt thơm các quan lớn... Thanh minh thanh nga thế nào cũng không xong. Anh chàng đành ôm mặt mới oan lớn như oan Thị Kính.

Làm văn nghệ trong quân đội, thật là một công tác tạp dịch. Cứ phải viết toàn những chuyện ông lớn gần huy chương, ông lớn đi thăm lính, ông lớn bắt tay hay an ủi đồng bào. Chỉ còn thiếu việc tưởng thuật ông lớn làm những công việc tiện lớn, tiện nhỏ

nữa là đủ mục. Đã bao năm nay rồi mà không thoát ra khỏi được những cái thông lệ đó.

Viết về quân đội, thì có thể viết được gì? Trong những ngày cuối năm, tôi đã làm một một cuộc lang thang đi thăm các bạn già ở khắp mọi nơi... Những người lính già, già về tuổi lính, nhưng tuổi đời chưa quá bốn chục, đã than thở nhiều với tôi về những chuyện nghèo, đói, khổ. Khi nghe tôi hỏi: Có yêu quân đội không?... Rất nhiều kẻ lắc đầu. Có người lắc đầu sau một phút suy tư, nghĩ ngợi. Có người vừa nghe vừa hỏi đã lắc đầu một cách dứt khoát và kết luận bằng một câu chua cay:

— Quân đội có yêu tôi thì tôi mới yêu quân đội được chứ!

Ở nước Giao Chỉ này, đi lính không phải là một cái nghề. Không như ở nước Tây hay là nước Cờ Hoa. Nhất là nước Cờ Hoa. Trong giờ làm việc, mặc bộ quần áo ka ki, cũng như người thợ may mặc bộ quần áo xanh, người y sĩ mặc chiếc áo blouse trắng,.. Rồi sau giờ làm việc thì làm gì thì làm, muốn giải trí thế nào cũng được, miễn là hợp vệ sinh và hợp... túi tiền. Không bao giờ có cái vụ là mặc xi vin mà vẫn cứ thích người ta gọi mình bằng cấp bậc nhà binh, không bao giờ mang lon ra để tranh gái hay lấy lệ. Và nhất là không bao giờ dùng cấp bậc của mình để làm Văn Nghệ. Không có vụ ký tên dưới bài viết: bài của Đại úy X..., bài của Thiếu tá Y... Những cái đó, rất ư là một sự Văn Nghệ Hiệu Đoàn.

Như tôi đã viết ở trên là các quan lớn, ít có quan nào làm Văn nghệ có vẻ sáng giá một chút. Lũ văn nghệ lau nhau rất ít phục các quan lớn làm văn nghệ. Bởi vậy, chỉ còn có cách là mang cấp bậc ra dọa nhau, mà dọa nhau một cách rất ư là thâm hiểm.

Bạn bè văn nghệ ở trong quân đội, nhiều khi cũng phải biểu diễn một sự rụt rè «gà phải cáo», nếu cấp bậc chênh lệch nhau. Vì những anh văn nghệ quan lớn thường hay biểu diễn sự thay đổi nét mặt một cách nửa đùa, nửa thật, nửa nạc, nửa mỡ:

— Bạn nên nhớ, quân đội phải có cấp bậc mới được đẩy bạn nhè. Bạn có biết tôi phạt được bạn bao nhiêu ngày tù không?...

Tôi đã được hưởng nhiều cái ân huê đó. Và tôi bắt đầu xa lánh các quan văn nghệ, dù cho các quan văn nghệ có «bình dân» cách mấy, chơi với mình, cũng chỉ là một thái độ ngó xuống. Thôi thì «lính cầu an, quan cầu lợi» mình là lính, mình chỉ nên cầu an. Về phần lợi thì đã có các quan.

Kính thưa quan chủ tịch! Kính thưa quan tổng thư ký! Vì túng đê tài, với lại nghe lời xúi dục của mấy thằng bạn, nên có điều gì xúc phạm, quý quan cũng đánh cho chữ đại xá. Xin quý quan nhận ở nơi đây lòng thành thực biết ơn của tôi...

Nếu còn thằng nào xúi dục nữa, tôi sẽ còn viết tiếp dài dài...

